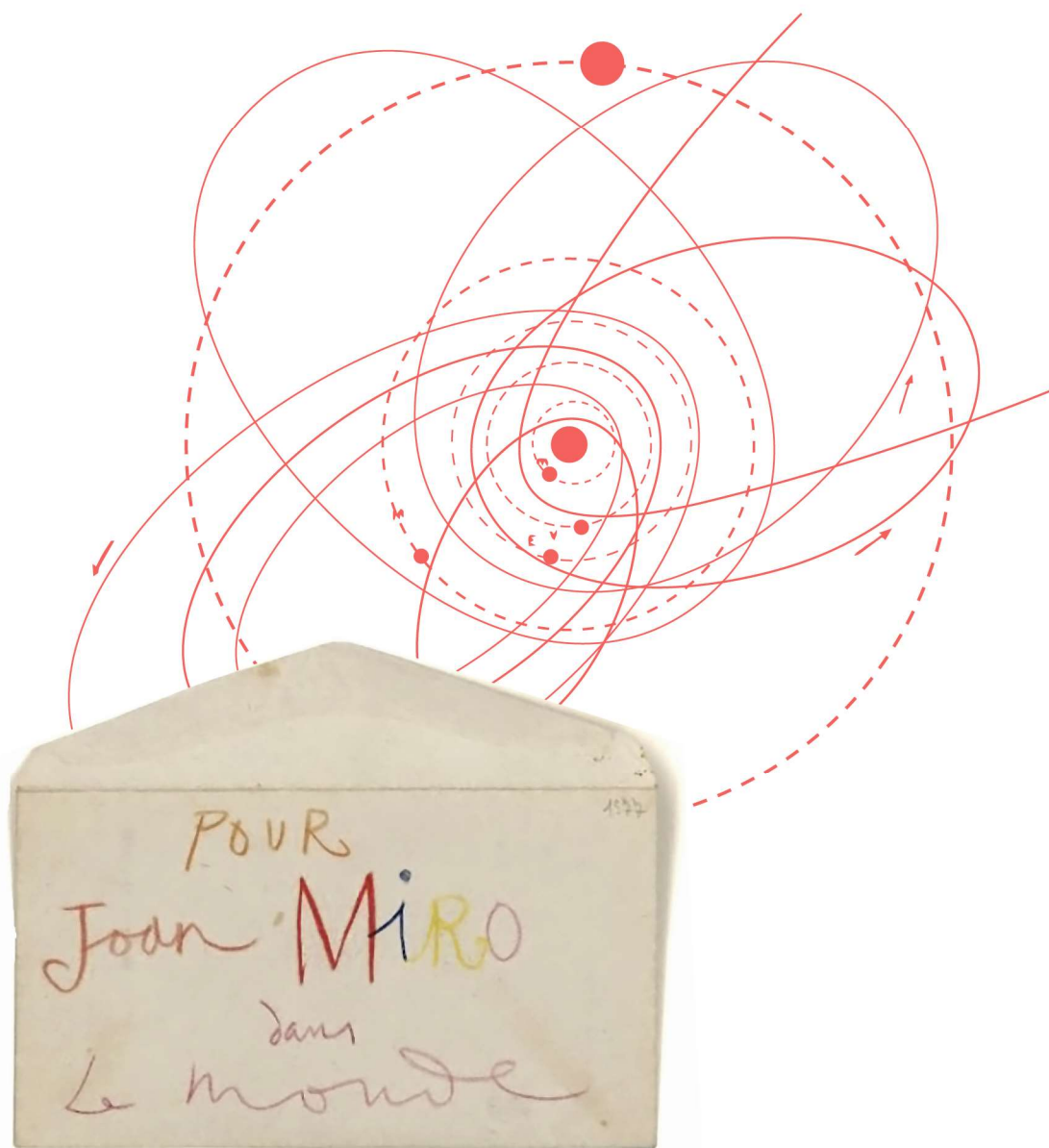

Dossier educatiu

Cartes en òrbita amb Clara Gasull

Organitzat per:

apropa
cultura una porta
a la inclusió

**Fundació
Joan Miró**
* JF...
Barcelona

Dossier Educa amb l'Art

Temàtica:

Correspondència com a metodologia de treball

Organització:

Museu Picasso i Fundació Miró

Descripció

Joan Miró i Pablo Picasso estaven En Òrbita. És a dir, s'intercanviaven cartes, es trobaven per compartir interessos i idees, s'acompanyaven i tot això influïa a la seva manera de veure el món i a la seva pràctica artística. Estaven en constant correspondència.

L'activitat *Cartes en Òrbita* se centra en l'art de la correspondència proposant, per una banda, apropar-se a l'exposició Miró-Picasso des del punt vista de l'intercanvi i la connexió que hi havia entre ambdós artistes. Per altra, donar a conèixer artistes que han utilitzat la correspondència com a pràctica artística i, finalment, posar en pràctica una sèrie d'exercicis basats amb la correspondència com a mètode de treball per generar connexions entre participants.

Objectius

- Desmitificar la idea d'artista solitari i col·lectivitzar la pràctica artística.
- Donar a conèixer la correspondència com a eina de treball i d'estimulació per a la creativitat.
- Detectar influències que es van crear entre ambdós artistes Miró-Picasso en les seves obres.
- Deixar-se portar per l'espontaneïtat i la intuïció en els exercicis proposats.
- Acceptar i donar la benvinguda a l'atzar o al que pugui passar de forma inesperada en els exercicis proposats.
- Entendre l'art des del joc i el gaudi.
- Donar eines perquè les participants puguin posar en pràctica exercicis de correspondència en altres contextos.

Parts de la sessió

1. Presentacions
2. Referents i mostra del treball de la Clara Gassull
3. Visita a l'exposició Miró-Picasso
4. Activitat 1: Correspondència entre les persones participants
5. Activitat 2: Cartes en òrbita
6. Tancament

PRESENTACIONS

Les imatges connecten.

Un conjunt d'imatges d'obres de Miró i Picasso però també dels artistes que més endavant es van compartir a l'apartat de referències, estaven sobre una taula. Cada participant va escollir-ne una que li cridés l'atenció per presentar-se. A l'hora de presentar-se, cada una va dir el seu nom així com el motiu d'haver escollit aquella imatge en concret. D'aquesta manera vam introduir el concepte "En Òrbita" des del punt de vista d'estar connectades amb altres persones per tan sols una imatge.

REFERENTS I MOSTRA DEL TREBALL DE LA CLARA GASSULL

Tot seguit vaig presentar el meu treball compartint alguns projectes que agafen la correspondència com a metodologia de treball. També vaig compartir projectes contemporanis d'altres artistes, la majoria en actiu. Vam abordar la temàtica de la correspondència des de diferents camps: arts visuals, cinema, escriptura, projectes educatius, etc

Clara Gassull Quer – About exchanging places | The Okama Paradox

About exchanging places

El projecte es basa en 16 sobres on a dins hi ha unes instruccions (sempre la mateixa) i una bosseta amb un element orgànic extret de l'entorn urbà. La proposta és un intercanvi de llocs amb 16 persones que vaig conèixer als Països Baixos.

Les instruccions deien el següent:

Et suggereixo 1: agafar l'element que hi ha a la bossa transparent i fer-ne el que vulguis amb ell. 2: retornar-me la bossa transparent amb un altre element que per a tu descriu el lloc on estàs.

Alguns sobres van retornar, altres no i, en algun cas, el joc encara segueix.

<http://claragassull.com/personal/exercicis-de-prospeccio/>

The Okama Paradox

És una publicació realitzada juntament amb el fotògraf Israel Ariño. El llibre parteix d'un viatge compartit al Japó. El resultat són dues històries entrecruades on cadascuna actua com un ressò de l'altra. Apareixen dos llenguatges: el dibuix i la fotografia.

En aquest treball és essencial valorar la feina del dissenyador, clau en la manera de relacionar-se amb l'objecte. Per tant la correspondència és primer entre dues persones, però en el moment de pensar l'objecte es va donar el treball al dissenyador que ens el va retornar amb una proposta.

<http://claragassull.com/the-okama-paradox/>

John Berger y John Christie – Mándame un rojo Cadmio

¿Cuál podría ser nuestro próximo proyecto? Mándame un color

Correspondència entre artistes del 1997 -1999.

Un color que inicia una correspondència. Un color en porta a pensar en altres coses: associació a la infància, records de petit, sensacions, emocions, Parlar de la vida a través dels colors.

Erice –Kiarostami - Correspondències

Exposició al CCCB, 2006.

El projecte es basa en la hipòtesi que una trobada entre tots dos és possible. A l'exposició hi havia obra fílmica de tots dos. També una part dedicada a la

correspondència. Es tractava d'un treball d'intercanvi, de diàleg, una correspondència filmada en la que ambdós directors s'envien seqüències sobre la realitat més immediata.

<https://www.cccb.org/ca/exposicions/fitxa/erice-kiarostami-correspondencies/12972>

Penelope Umbrico – Seen by so Many

Peça composta per 1.146.034 imatges de la lluna. La majoria amb "All rights reserved".

Vaig compartir aquest treball perquè em sembla fascinant la quantitat de fotografies que podem trobar sobre el satèl·lit més observat i també la singularitat de totes elles. Cap fotografia és igual. Avui en dia, amb l'accés als telèfons mòbils i les càmeres fotogràfiques, molta gent ha fotografiat en un moment o altre la lluna o el sol. Però sobretot em fa preguntar-me auanta gent en el mateix moment està mirant la lluna o una posta de sol. M'agrada la idea de que el fet de mirar-la al mateix moment, ja pot ser una correspondència.

Hana Slanivoná – Perfect Sunday i Brokem telephone

Artista que treballa constantment amb una metodologia de correspondència. Perfect Sunday – projecte en que l'artista i la seva germana bessona plantegen el disseny d'un "diumenge perfecte" i cadascuna d'elles, des d'un lloc diferent però a temps real, reproduïx aquell dia realitzant les activitats que han acordat anteriorment. Ambdues porten una càmera Go-pro al front per enregistrar en dia. La peça final són dues butaques, una al costat de l'altre, que miren a dues televisions, una al costat de l'altra, on s'hi projecten els vídeos.

broken telephone – Correspondència a partir tacte i el contacte físic. Peça d'art performativa i participativa. Hi havia una paret blanca a l'espai. També una caixa amb llapis de colors. A la paret hi havia unes instruccions: només pots dibuixar a la paret si dibuixes alguna cosa que algú dibuixa a la teva esquena.

Lluerna – Helena Civit i Helena Laguna Bastante

Lluerna és un **espai jove per compartir processos i metodologies de recerca artística** agafant com a punt de partida l'obra de Miró i les temàtiques de les exposicions temporals. La regularitat trimestral de les edicions contribueix a consolidar i expandir el teixit de joves artistes que formen la comunitat de Lluerna. L'edició en relació amb l'exposició Miró-Picasso agafava la correspondència com a fil conductor. De les artistes seleccionades vaig compartir el treball de l'Helena Civit i l'Helena Laguna Bastante.

Helena Civit – Correspondències, quadern col·lectiu

Es tracta d'una correspondència fotogràfica amb persones desconegudes, projecte participatiu. Una llibreta amb unes instruccions es trobaven a l'espai cultural Negra Mosca. Les persones que passaven per l'espai ja sigui perquè hi treballen o perquè anaven a gaudir d'alguna activitat o trobada que s'hi realitzava, podien col·laborar a la proposta de l'artista. A continuació deixo anotades les instruccions que la pròpia artista va deixar dins la llibreta i que trobo que expliquen molt bé la proposta:

Echale un vistazo a la libreta, encontrarás una secuencia de impresiones. Para que siga creciendo, puedes contestar directamente a la última, o enlazar con las anteriores. Quizás la secuencia te puede un giro, un contrapunto.

1. Escoge una foto de tu carrito del móvil. La que te parezca, la idea es hurgar un poco en tus apuntes de cámara ya ver qué puede salir a la luz.
2. Descárgate la app "Fun Print"
3. Activa el Bluetooth y conecta desde la app con la mini impresora térmica.
4. Selecciona tu foto a través de la función "Picture Print" ("o imagen") e imprimela
5. Arranca la foto y pégala en la libreta tras la última
6. Repite la operación cuando te apetezca. Si vuelves otro día, quizás habremos derivado un poco más allá.

Helena Laguna Bastante – "Correspondencias. Un ensayo epistolar sobre el gesto"

Aquesta proposta agafa com a punt de partida cartes de besavis i avis i la cosmologia analfabeta de l'àvia materna de l'artista la qual impedeix deixar un arxiu escrit.

Aquest material és un punt de partida per a l'artista per a començar a treballar. Helena Laguna Bastante qüestiona el paper de l'escriptura com a artefacte per conservar la memòria. L'artista pretén seguir amb un llegat epistolar que busqui modes en què correspondre més enllà de la paraula escrita: el gest i el cos.

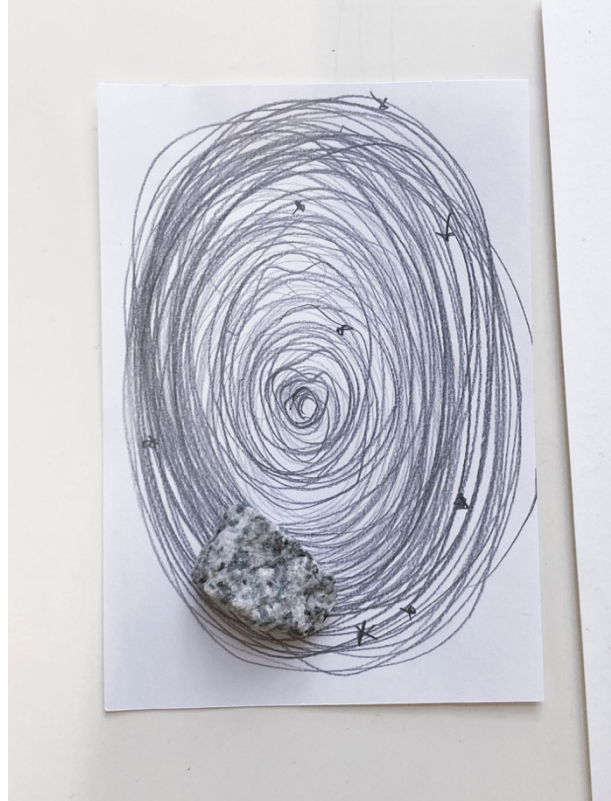
El dia 20 de gener, a la presentació de l'edició de Lluerna, Helena Laguna Bastante va llegir una carta dedicada al públic fent-lo així partícip del ser procés de creació i investigació.

Aquest missatge convidava a fer una acció amb els materials que hi havia dins la bossa. Aquesta acció era el punt de partida d'una correspondència entre parelles que es basava en 7 accions més. Totes les accions estaven pensades per ser realitzades amb materials diferents amb un màxim de 4 minuts per acció.

El missatge que hi havia a les bosses en la primera acció que donava peu a la correspondència era el mateix per a tothom: *Representa el concepte "En Òrbita" amb un llapis i un paper. Pots fer-ho a partir del dibuix, de la paraula o d'altres maneres sempre que facis servir aquestes dues eines. Després posa-ho dins la bossa de paper.* Les persones participants d'un dels dos grups, havien de fer el que els deia la consigna i un cop realitzat, deixaven de nou la bossa en el banc. Els membres de l'altre grup agafaven una bossa, llegien el missatge i havien de respondre'l amb unes altres eines. A partir d'aleshores jo em dedicava a donar la consigna a viva veu, depenent dels resultats que anava veient. La segona acció era: respon el missatge fent alguna cosa amb plastilina. Un cop respost, la bossa es deixava al banc i la parella la recollia i contestava amb unes altres eines. Les eines que es van proposar posteriorment van ser:

- Respon amb un objecte (hi havia a l'abast un conjunt d'objectes petits que podien cabre-hi a la bossa, parlem d'objectes quotidians de tot tipus: lupa, cullera, fil, maquineta, llapis, figuretes, globus, regles, alicates, gots...)
- Respon amb filferro (trossos de filferro d'uns 20 cm de llargada)
- Respon amb una paraula (paper i llapis)
- Respon amb una cartolina negra i un llapis blanc (cartolines tallades en format A5, llapis i posca blancs)
- Respon amb un color (retoladors, llapis, cartolines i plastilina a l'abast)
- Respon amb un objecte. (mateixos objectes que anteriorment)

El resultat final, era un diàleg basat en 8 accions, cadascuna com a conseqüència de l'anterior i realitzada amb materials diferents. Les parelles van reunir-se, van escollir un racó de l'espai-taller en el que desplegar totes les accions que havien dut a terme i valorar juntes els resultats per així parlar del que havien experimentat al llarg de l'exercici.

ACTIVITAT 2: CARTES EN ÒRBITA

Com a última activitat es va proposar crear una carta del tipus postal inspirada en alguna de les coses que s'havia experimentat al llarg del matí. Aquesta carta, seria enviada a algú del grup de forma aleatòria. Per aquest motiu, abans d'escriure la carta es van repartir uns sobres en el que cadascú havia de posar el seu nom i una adreça postal. Tot seguit cada persona rebia una cartolina en format de carta-postal, i de nou a una de les cares calia posar el nom i una adreça postal. Els sobres es van recollir.

Pel que fa a les cartolines, cada persona va fer la seva carta/postal en que hi representava alguna cosa relacionava amb el que havia passat o experimentat al llarg del matí. Els materials que hi havia a l'abast eren els mateixos que en l'activitat anterior.

Finalment aquestes cartes postals van ser recollides. Aquestes cartes encara no s'han enviat, però tard o d'hora s'enviaran des de la Fundació a cadascun dels destinataris.

La idea d'aquesta carta era doncs enviar-li un missatge a algú del grup, amb la idea que es pogués iniciar una possible correspondència.

TANCAMENT

Vam disposar d'uns cinc-deu minuts per parlar sobre com havia anat la sessió. Es va parlar sobre tot, de la possibilitat de extrapolar els exercicis en altres contextos i amb altres eines segons les característiques col·lectiu/persona.

Sobre l'artista visual i educadora

Clara Gassull Quer (Barcelona, 1994)

Graduada en Belles Arts per la Universitat de Barcelona (2017) i en Fotografia per l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya (2017). Actualment exerceix com a artista visual i mediadora.

La seva pràctica artística parteix de la contemplació, la investigació i l'acció per treballar sobre allò desapercebut o inesperat, allò minúscul o infinit per copsar l'inexplicable i el meravellós d'allò observat o experimentat. El procés d'abstracció al que sotmet les seves recerques sol passar per una fotografia amb i sense càmera amb un especial interès per l'essència de la creació d'una imatge, la llum. Sovint, compta també amb materialitzacions que passen pel dibuix, l'escultura, la instal·lació, el vídeo i altres tècniques experimentals. Darrerament en el seu treball estableix lligams amb altres àrees com en són la geologia o l'arqueologia.

Aquesta aproximació artística es desenvolupa també en el camp de la mediació, on treballa de forma independent en diversos projectes educatius-artístics vinculats a museus, espais d'art, festivals, escoles, instituts i altres centres. Des del 2019 coordina el projecte de mediació de Can Manyé, espai d'art i creació contemporània d'Alella, dissenyant i realitzant les propostes educatives relacionades amb les exposicions. També és co-fundadora de LaBabuch (Mérigny, França), un espai cultural en el que tenen lloc trobades, tallers i residències amb diferents autors/res entorn el llenguatge fotogràfic.

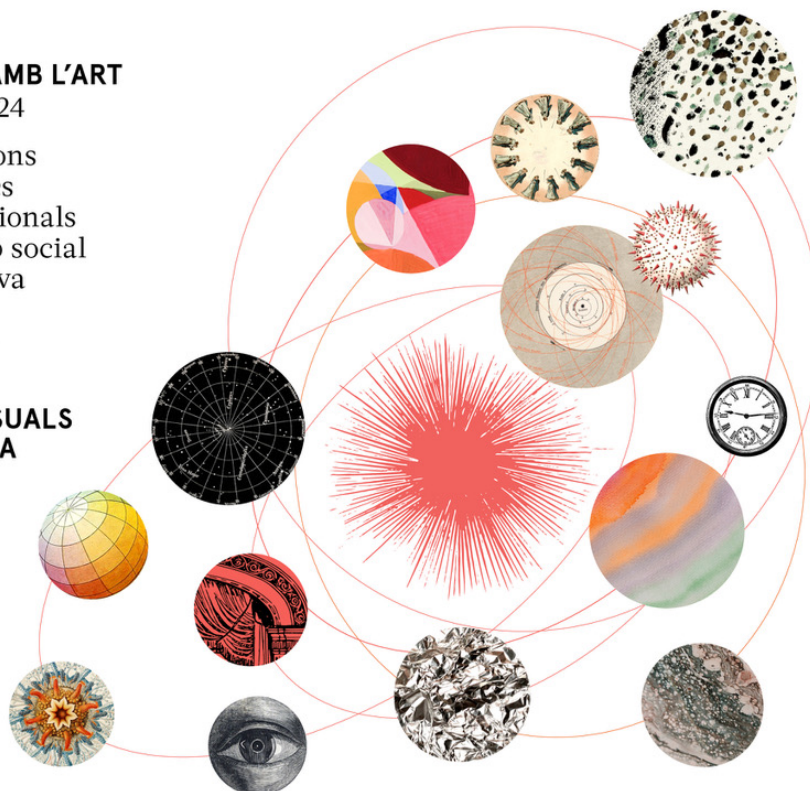
A partir del 2017, comença a mostrar el seu treball en festivals i centres d'art com BFoto Huesca (2016), Festival Lumínic, Sant Cugat (2018), Espai Hybris, Hospitalet (2018), Fiftydots Gallery, Barcelona (2018), Fotointerpretacions Barcelona (2019). Diaphane, Clermont-l'Oise (2019), Fine Art Igualada (2021), Can Manyé, espai d'art contemporani, Alella (2021), Leporello, Roma (2022) Museu de la Mediterrània, Torroella de Montgrí (2023). El 2022 publica el llibre *The Okama Paradox* juntament amb l'Israel Ariño co-editat per Ediciones Anómalas i LaBabuch.

En Òrbita

CURS
EDUCA AMB L'ART
2023-2024

Formacions
adreçades
a professionals
de l'acció social
i educativa

MÚSICA
TEATRE
DANSA
ARTS VISUALS
I CIÈNCIA

L'Educa amb l'art és un sistema de cossos, equipaments i forces que orbiten al voltant de l'art. Segons la física, l'òrbita és el moviment entorn d'un altre cos per efecte de la gravetat. Objectes i camps de matèria s'atreuen entre si per avançar plegats. Així succeeix al cosmos, al voltant del nucli d'un àtom o a la cavitat en el crani que aloja a l'ull.

Atrets per la força gravitacional de la dansa, la música, el teatre, les arts visuals, el disseny o la ciència, aquesta temporada 2023-2024 traçem òrbites creatives per posar-nos en relació, conèixer-nos i celebrar-nos, mentre que ens desplacem pels universos quotidians a l'encontre d'eines i aprenentatges que ens aportin salut i alegria.

Apropa Cultura

Educa amb l'Art es un curs de formació anual en música, teatre, dansa, arts visuals i ciència on s'ofereixen eines per enriquir i potenciar la tasca de persones educadores a través de les possibilitats de la creació artística. A partir de sessions vivencials, experimentem i aprenem col·lectivament com l'art pot ajudar-nos en el dia a dia.

Apropa Cultura programa l'**Educa amb l'art** des de la temporada 2012-2013. Si vols conèixer més propostes, consulta l'apartat de [recursos de formació](#) del nostre web, el canal de [youtube](#) o escriu-nos per rebre recomanacions a apropa@apropacultura.cat o al nostre telèfon. Animeu-vos a posar en pràctica les propostes i compartiu amb nosaltres l'experiència!

www.apropacultura.cat

Email: coordinacio@apropacultura.cat

Telèfon: 93 247 93 00 ext. 469 i 339

Cartes en Òrbita

CLARA GASSUL
FUNDACIÓ MIRO I MUSEU PICASSO

17 gener 2024
de 10h a 14h | 5€

